

Toimintaohje Pelastusopiston verkkopalveluiden ja verkkopalveluissa olevien dokumenttien saavutettavuudesta

Antopäivä	22.11.2020
Diaarinumero	PeODno-2020-524
Voimassaoloaika	toistaiseksi
Muuttaa / kumooa	-
Säädöspерuste	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019)
Kohderyhmät	henkilökunta

Muutoshistoria

Versio	Päiväys	Laatija	Muutoksen kuvaus
PeODno-2020-524	22.12.2020	viestintäsuunnittelija, kehittämiskoordinaattori	1. hyväksytty versio

Sisällys

	Toimintaohje Pelastusopiston verkkopalveluiden ja verkkopalveluissa olevien dokumenttien saavutettavuudesta	1
1	Johdanto	4
1.1	Vastuu saavutettavuuden toteuttamisesta.....	4
2	Opetusmateriaalit.....	4
2.1	Pelastusopiston tutkinto-, täydennys-, sopimushenkilöstö- ja kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksen opetusmateriaalit.....	4
2.2	Siviilivalmiuden varautumiskoulutuksen opetusmateriaalit	4
2.3	Hankkeissa tuotetut opetusmateriaalit.....	4
2.4	Työturvallisuuden harjoitusalueen (TTHA) opetusmateriaalit.....	4
2.5	Julkisessa verkossa olevat opetusmateriaalit.....	5
3	Videot.....	5
4	Seminaarit.....	5
4.1	Seminaarien materiaalit	5
4.2	Verkkoseminaarien tallenteet	5
4.3	Julkisessa verkkopalvelussa julkaistavat tallenteet (esim. YouTube).....	5
4.4	Rajatussa verkkopalvelussa julkaistavat tallenteet (esim. Tuubi, Teams yms.)	5
5	Pelastusopiston julkaisut	6
6	Pelastusopiston verkkosivut	6
6.1	Pelastusopiston suunnittelun ja seurannan asiakirjat.....	6
7	Pelastusopiston Petra ja Petrassa olevat asiakirjat	7
7.1	Opiskelijoiden Petra	7
8	Pelastusopiston Sharepoint-työtilat	7
9	Sosiaalinen media	7
10	Kohtuuttomaan rasitteeseen vetoaminen yksittäisten sisältöjen saavutettavuudessa.....	8
11	Digitaalisten palveluiden saavutettavuusselosteet	8
12	Sähköinen palautekanava saavutettavuuspalautteelle	8

1 Johdanto

Saavutettavuus tarkoittaa, että verkkosivut ja mobiilisovellukset sekä niiden sisällöt ovat sellaisia, joita kuka tahansa voi käyttää ja ymmärtää, mitä niissä sanotaan huolimatta näkö-, kuulo-, motoriikka- tai kognitiorajoitteista. Rajoitteet voivat olla lieviä muun muassa heikentynyt näkökyky, luki- ja oppimisvaikeudet, keskittymisvaikeudet, muistihäiriöt ja tilapäiset haasteet, kuten meluisa ympäristö, stressi tai kipsissä oleva käsi. Suomessa yli miljoona ihmistä hyötyy saavutettavuudesta.

Kaikki materiaalit voi tuottaa saavutettavina ja opetella uuden tavan tehdä asiakirjoja. Kaikkia materiaaleja ei ole pakko tehdä saavutettavina tai muokata saavutettavuusvaatimukset täyttäviksi. Näistä materiaaleista tarkemmin rehtorin päätöksessä, jossa rajataan tiettyjä materiaaleja pois saavutettavuuden piiristä.

[Rehtorin päätös Pelastusopiston verkkopalveluiden ja verkkopalveluissa olevien asiakirjojen saavutettavuudesta PeODno-2020-498.](#)

1.1 Vastuu saavutettavuuden toteuttamisesta

Asiakirjan saavutettavuudesta vastaa asiantuntija, joka tuottaa sisällön.

2 Opetusmateriaalit

2.1 Pelastusopiston tutkinto-, täydennys-, sopimushenkilöstö- ja kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksen opetusmateriaalit

Pelastusopiston tutkinto-, täydennys-, sopimushenkilöstö- ja kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksen opetusmateriaalit ovat tarjolla Moodlessa/Koulumaalissa/Sharepointissa kurssikohtaisesti. Opetusmateriaaleja ei tarvitse tuottaa saavutettavassa muodossa.

2.2 Siviilivalmiuden varautumiskoulutuksen opetusmateriaalit

Varautumiskoulutuksen koulutusmateriaalit tulee tuottaa saavutettavassa muodossa 1.8.2021 mennessä.

2.3 Hankkeissa tuotetut opetusmateriaalit

Jos hankkeessa tuotettu opetusmateriaali julkaistaan Koulumaalissa rajatulle ryhmälle määrääjäksi, ei materiaalia tarvitse tuottaa saavutettavana.

Hankkeissa, jotka ovat alkaneet 23.9.2020 jälkeen, ja joissa tuotetaan opetusmateriaalia julkiseen verkkoon, tulee materiaali tuottaa saavutettavassa muodossa.

2.4 Työturvallisuuden harjoitusalueen (TTHA) opetusmateriaalit

Yrityksillä on materiaalien tekijänoikeudet, pelastusopisto avustaa ja opastaa yrityksiä materiaalin pedagogisessa suunnittelussa.

2.5 Julkisessa verkossa olevat opetusmateriaalit

Ennen 23.9.2020 Pelastusopiston julkisilla verkkosivuilla (pelastusopisto.fi ja tokeva.fi) julkaistuja opetusmateriaaleja ei muuteta saavutettaviksi.

Opetusmateriaalit, jotka julkaistaan tai on julkaistu verkkosivuilla 23.9.2020 jälkeen, tulee olla saavuttavassa muodossa.

3 Videot

Kaikki 23.9.2020 jälkeen hankkeissa tuotettavat ja Pelastusopiston rahoittamat videot tehdään saavutettavuusvaatimuksien mukaisesti. Pelastusopiston opetusvideoita ei kuitenkaan tarvitse tehdä saavutettavaksi, kun ne tulevat tutkinto-, täydennys-, sopimushenkilöstö- ja kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksen opetuskäyttöön (esim. Tuubi/ Teams yms.) rajatulle ryhmälle rajatuksi määräajaksi.

Jos video julkaistaan julkisessa verkkopalvelussa (esim. Pelastusopiston YouTube-kanavalla) ja halutaan, että video on palvelussa yli 14 vuorokautta, täytyy tallenteen täyttää saavutettavuusvaatimukset.

4 Seminaarit

4.1 Seminaarien materiaalit

Seminaareissa esitettäviä Pelastusopiston materiaaleja ei jaeta seminaariosallistujille digitaalisessa muodossa, ellei materiaaleja ole tehty saavutettavina.

4.2 Verkko-seminaarien tallenteet

Saavutettavuusvaatimukset eivät koske suoria videolähetyksiä.

Seminaarien tallenteet voidaan julkaista verkossa ilman tekstitystä 14 vuorokauden ajan. Tämän jälkeen tallenteen tulee olla saavutettava tai se täytyy poistaa verkosta.

4.3 Julkisessa verkkopalvelussa julkaistavat tallenteet (esim. YouTube)

Kaikkien 23.9.2020 jälkeen julkisissa verkkopalveluissa (esim. Pelastusopiston YouTube-kanavalla) julkaistavien seminaaritallenteiden tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset, kun ne ovat palvelussa yli 14 vuorokautta.

Saavutettavuusvaatimukset tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa.

4.4 Rajatussa verkkopalvelussa julkaistavat tallenteet (esim. Tuubi, Teams yms.)

Kun seminaaritallenne julkaistaan rajatussa verkkopalvelussa (esim. Pelastusopiston Tuubi, Teams) ja tallenteet julkaistaan vain rajatulle ryhmälle määräajaksi, ei tallenteiden tarvitse täyttää saavutettavuusvaatimuksia. Tällöin tallenteeseen ei ole pääsyä muilla kuin rajatulla ryhmällä ja tallenne poistetaan määräajan jälkeen. Jos tallenteen linkki tulee julkiseen verkkoon, jolloin tallenteeseen on kaikilla pääsy, täytyy tallenne tehdä saavutettavaksi.

5 Pelastusopiston julkaisut

Pelastusopiston julkaisuja ovat:

- opinnäytetyöt
- alipäällystön kehittämishankkeiden raportit
- oppimateriaalit
- vapaasti verkossa ladattavissa olevat opetusmateriaalit
- hankkeiden raportit, julkaisut, kutsut, artikkelit yms. dokumentit
- Pelastus- ja turvallisuustutkimuksen vuosikirjat

Pelastusopiston julkaisut toteutetaan saavutettavina viimeistään 1.8.2021 alkaen. Pelastusopisto vastaa opiskelijoiden tuottamien julkaisujen pohjan saavutettavuudesta ja opiskelijan ohjeistuksesta. Opinnäytetyötä ohjaava opettaja vastaa siitä, että opiskelija käyttää saavutettavaa pohjaa. Opiskelija vastaa julkaisun saavutettavuudesta. Opintotoimisto opastaa opiskelijaa saavutettavan julkaisun teossa, kun opintotoimiston henkilökunta on ensin koulutettu saavutettavuuteen.

6 Pelastusopiston verkkosivut

Pelastusopiston verkkosivujen pelastusopisto.fi ja ttha.fi teknisessä toteutuksessa on huomioitu saavutettavuuden vaatimukset niin pitkälle kuin se järjestelmän kannalta on mahdollista. Saavutettavuusongelmat korjataan seuraavassa verkkosivujen uudistuksessa.

Tokeva.fi -sivua ei muokata saavutettavuusvaatimuksia täyttäväksi eikä verkkosivuilla olevia tokeva-asiakirjoja muuteta saavutettavaan muotoon.

Pelastusopisto.fi -sivuilla julkaistavat asiakirjat tuotetaan saavutettavina 1.8.2021 alkaen. Asiakirjojen sisällöntuottaja vastaa niiden saavutettavuudesta.

Verkkosivujen muita materiaaleja (kuvat ja videot) muokataan saavutettavaan muotoon vuoden 2021 aikana. Sivuille olevista videoista vain tutkintoesittelyvideot muokataan saavutettavaan muotoon, muita vanhoja videoita ei muokata saavutettavuusvaatimuksien mukaan.

Pelastusopiston verkkosivut eivät ole arkisto, vanhoja materiaaleja poistetaan verkkosivuilta. Samasta asiakirjasta vain uusien versio pidetään verkkosivuilla. Yli kaksi vuotta vanhoja asiakirjoja ei säilytetä verkkosivuilla (poikkeuksena opetusmateriaalit ja julkaisut).

6.1 Pelastusopiston suunnittelun ja seurannan asiakirjat

Pelastusopiston suunnittelun ja seurannan asiakirjat eivät täytä saavutettavuusvaatimuksia. Pelastusopiston suunnittelun ja seurannan asiakirjat on julkaistu Pelastusopiston verkkosivuilla. Suunnittelun ja seurannan asiakirjat ovat:

- tulossopimukset
- Talousarviot ja lisätalousarviot
- Ministeriön kannanotot viraston tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksesta
- tilinpäätös
- toiminta- ja taloussuunnitelma

Suunnittelun ja seurannan asiakirjoja ei voida toteuttaa saavutettavina, sillä saavutettavuusvaatimukset ohjaavat käyttämään asiakirjoissa PDF-UA-formaattia, mikä ei nykyisellä asianhallintajärjestelmän versiolla ole mahdollista toteuttaa (asianhallintajärjestelmä noudattaa arkistolaitoksen SÄHKE2-määräystä). Saavutettavuus- ja arkistointivaatimuksissa on ristiriita, jota Pelastusopisto ei voi ratkaista.

23.9.2020 alkaen Pelastusopiston verkkosivuilla julkaistaan vain uusimmat suunnittelun ja seurannan asiakirjat. Aiempien vuosien suunnittelun ja seurannan tiedot löytyvät [tutkihallintoa.fi -palvelusta](https://www.tutkihallintoa.fi-palvelusta).

Pelastusopiston suunnittelun ja seurannan asiakirjat julkaistaan saavutettavina, kun sisäasiainhallinnon alalla käytettävä asianhallintajärjestelmä pystyy tuottamaan saavutettavia PDF-tiedostoja.

7 Pelastusopiston Petra ja Petrassa olevat asiakirjat

Järjestelmän osalta saavutettavuusvaatimukset otetaan huomioon, kun Petra uudistetaan seuraavan kerran.

Kun asiakirjoja uudistetaan tai päivitetään, laaditaan uudet asiakirjat saavutettavassa muodossa.

7.1 Opiskelijoiden Petra

Järjestelmän osalta saavutettavuusvaatimukset otetaan huomioon, kun Opiskelijoiden Petra uudistetaan seuraavan kerran.

Kun asiakirjoja uudistetaan tai päivitetään, laaditaan uudet asiakirjat saavutettavassa muodossa.

8 Pelastusopiston Sharepoint-työtilat

Järjestelmän osalta saavutettavuusvaatimukset otetaan huomioon, kun Sharepoint-työtilat uudistetaan seuraavan kerran.

Kun Pelastusopiston Sharepoint-työtiloihin tuottamat asiakirjat uudistetaan tai päivitetään, laaditaan uudet asiakirjat saavutettavassa muodossa. Sharepoint -työtilassa olevia Pelastusopiston tutkinto-, täydennys-, sopimushenkilöstö- ja kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksen kurssikohtaisia opetusmateriaaleja ei tarvitse täyttää saavutettavuusvaatimuksia.

9 Sosiaalinen media

Pelastusopiston sosiaalisen median kanavissa saavutettavuuden vaatimukset otetaan huomioon 23.9.2020 alkaen.

Viestintäsuunnittelija kouluttaa somepäivittäjät ja laatii ohjeistuksen saavutettavaan someviestintään.

10 Kohtuuttomaan rasitteeseen vetoaminen yksittäisten sisältöjen saavutettavuudessa

Lain tarkoituksena ei ole estää sisältöjen julkaisua tai johtaa siihen, että sisältöjä poistetaan verkosta sen vuoksi, että ne eivät noudata saavutettavuusvaatimuksia.

Jos yksittäisten sisältöjen tekeminen saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi olisi kohtuuttoman työlästä, raskasta tai kallista organisaation kokoon ja sisällön kohderyhmään nähden, on mahdollista käyttää kohtuuttoman rasitteen perustetta. Päätöksen kohtuuttomasta rasitteesta voi tehdä Pelastusopiston johto kukin tulosalueensa osalta. Kohtuuttomaan rasitteeseen vetoaminen - päätöksen valmistele virkamies, jonka vastuulla sisällön tuottaminen on.

11 Digitaalisten palveluiden saavutettavuusselosteet

Pelastusopisto laatii saavutettavuusselosteet kaikista Pelastusopiston tarjoamista julkisista digitaalisista palveluista. Selosteen tulee noudattaa EU:n laatimaa mallia. Seloste laitetaan näkyville digitaaliseen palveluun. Seloste tulee katselmoida ja päivittää vuosittain.

Tunnistetut digitaaliset palvelut ja saavutettavuusselosteesta vastaava henkilö

www.pelastusopisto.fi - viestintäsuunnittelija

<https://tokeva.fi> - viestintäsuunnittelija

www.ttha.fi - suunnittelija, TTHA

<https://peo.verkkokirjasto.fi/> - informaattikko

Moodle / Koulumaali - tietohallinto

Wilma – tietohallinnon suunnittelija

Pronto – Prontosta vastaava suunnittelija

Sähköinen haku – PolAMK, yhteyshenkilö tietohallinnon suunnittelija

Kurssioppaan ilmoittautumislomake (Asio) - koulutus- ja markkinointisuunnittelija

12 Sähköinen palautekanava saavutettavuuspalautteelle

Pelastusopiston virkapostiin saavutettavuus@pelastusopisto.fi ohjataan kaikki saavutettavuuteen liittyvä palaute. Postin käyttöoikeudet ovat kehittämiskoordinaattorilla, johdon assistentilla ja viestintäsuunnittelijalla.

Sähköpostiin tulleet saavutettavuuspalautteet kirjaa ja käsittelee ensisijaisesti kehittämiskoordinaattori, toissijaisesti johdon assistentti ja kolmantena viestintäsuunnittelija. Kehittämiskoordinaattori ohjaa palautteen eteenpäin Pelastusopiston sisällä ja huolehtii, että palautteeseen vastataan 14 päivän määräajassa. Pelastusopiston omista materiaaleista tulevat saavutettavuuspalautteet ohjataan materiaalin sisällöstä vastaavalle asiantuntijalle. Koulumaalin osalta palaute välitetään tarvittaessa pelastuslaitosten yhteyshenkilöille ja kirjataan asia käsitellyksi.

rehtorin sijainen, koulutusjohtaja

Minna Hirvonen

viestintäsuunnittelija

Virve Kyllönen

kehittämiskoordinaattori

Anne Poutiainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 15.01.2021 klo 17:23. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Petra